Dnr: S2026/01273

s.remissvar@regeringskansliet.se
s.hc@regeringskansliet.se

Remissvar av delbetänkandet av utredningen om en åldersgräns för barns tillgång till sociala medier (SOU 2026:35)

Sammanfattning

Stiftelsen Allmänna Barnhuset delar utredningens oro för de risker som barn möter i digitala miljöer och välkomnar utredningens ambition att stärka skyddet för barn. Vår bedömning är dock att delbetänkandet inte ger tillräckligt underlag för att ta slutlig ställning till förslaget om en nationell åldersgräns. Flera avgörande frågor återstår att analysera vidare, bland annat åldersverifiering, integritet, rättssäkerhet, proportionalitet och förväntade effekter för barn. Vi avstår därför från att ta ställning till lagförslaget till dess att slutbetänkandet presenterats.

Övergripande synpunkter gällande barns delaktighet

Förslaget innebär en omfattande begränsning av barns tillgång till centrala arenor för information, kommunikation, organisering och delaktighet. Stiftelsen Allmänna Barnhuset anser att det är en brist att det inte funnits möjlighet för utredningen att genomföra egna dialoger med barn. En annan brist är att det endast är barn 10-18 år vars åsikter är representerade. Trots att rapporter visar att nästan alla barn redan från 8 års ålder använde internet dagligen och även barn i lågstadieåldern från 7 år använder sociala medier, saknas deras röster helt i utredningen. (s. 49f). Inte heller barn med neuropsykiatriska funktionhinder, som utredningen betonar som en särskilt sårbar grupp, har tillfrågats om utredningens förslag. Dessa brister är inte förenligt med utredningens direktiv, att genomgående beakta ett barnperspektiv.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset
Döbelnsgatan 50
113 52 Stockholm
Org.nr: 802000-1072

Tel: +46 8 679 60 78
Fax: +468 611 38 41
info@allmannabarnhuset.se
www.allmannabarnhuset.se

Synpunkter på utredningens förslag

11.2 En ny lag med en åldersgräns för barns tillgång till sociala medier

Utredningens förslag

En ny lag införs med reglering av en åldersgräns för barns tillgång till sociala medier.

Syftet med lagen är att skydda barnens hälsa, säkerhet och trygghet.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset avvaktar med att ta ställning till lagförslaget till slutbetänkandet presenteras.

11.3 Lagen bör avgränsas till barns tillgång till vissa onlineplattformar

Utredningens förslag

Lagen avgränsas till att gälla barns tillgång i inloggat läge till onlineplattformar som gör det möjligt för slutanvändare att

1. upptäcka, ansluta sig till och kommunicera med varandra, och

2. med allmänheten dela och upptäcka innehåll.

Med onlineplattform avses i lagen detsamma som i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster, DSA).

Utredningens bedömning

Lagen bör inte innehålla någon definition av sociala medier. Lagen bör inte avgränsas till sådana mycket stora onlineplattformar som avses i DSA. För att omfattas av lagens tillämpningsområde bör inte heller krävas att onlineplattformarna har funktioner som anpassar innehållet till användarna med hjälp av algoritmer.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset ser behov av en mer utvecklad analys av vilka konsekvenser lagens avgränsningar kan få i praktiken. Utredningen föreslår flera undantag från lagens tillämpningsområde, samtidigt som många av de risker som beskrivs förekommer även i andra digitala miljöer än de som omfattas av regleringen, exempelvis spelplattformar. Det finns därmed en risk att barns användning av sociala medier och den utsatthet som följer med det flyttas till andra plattformar eller digitala arenor där insynen är mindre och skyddsmekanismerna svagare.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset
Döbelnsgatan 50
113 52 Stockholm
Org.nr: 802000-1072

Tel: +46 8 679 60 78
Fax: +468 611 38 41
info@allmannabarnhuset.se
www.allmannabarnhuset.se

12.1 Övervägande skäl talar för en åldersgräns

Utredningens bedömning

På det underlag utredningen har att tillgå talar övervägande skäl för att en åldersgräns för tillgång till sociala medier bör införas. Utredningens bedömning görs med hänsyn tagen till grundläggande fri- och rättigheter.

Beroende på vilka metoder för ålderskontroll som kommer finnas tillgängliga för leverantörerna av onlineplattformarna återstår dock för utredningen att analysera bland annat frågor om digitalt utanförskap och effekter på den personliga integriteten. Utredningen avser att återkomma till sådana utestående delar i sitt slutbetänkande.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset delar utredningens beskrivning av de risker som barn kan möta i sociala medier och dess påverkan på barn, men anser att underlaget inte är tillräckligt för att bedöma i vilken utsträckning en åldersgräns för tillgång till sociala medier faktiskt kommer att minska dessa risker.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset vill särskilt framhålla att en stor del av de risker som utredningen beskriver är nära kopplade till plattformarnas utformning, algoritmer och rekommendationer. Utifrån ett barnrättsperspektiv bör därför arbetet med att stärka barns skydd i hög grad riktas mot de aktörer som utformar de digitala miljöerna. Vi efterlyser därför ett större fokus på hur plattformars ansvar för barns säkerhet kan stärkas, bland annat när det gäller exponering för våldsamt innehåll, sexuella risker, nätkränkningar och beroendeframkallande design.

12.2 Lagen bör utvärderas och negativa konsekvenser förebyggas

Utredningens bedömning

Regeringen bör ge en myndighet som regeringen bestämmer i uppdrag att analysera i vilken mån det finns behov av att från samhällets sida vidta särskilda insatser för grupper med särskilda sårbarhetsfaktorer och deras organisationer, samt att lämna förslag på sådana insatser.

Effekterna av den nya lagen bör utvärderas inom tre till fem år efter lagens ikraftträdande.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset välkomnar intentionen att utvärdera lagen och säkerställa att negativa konsekvenser förebyggs. Utredningen konstaterar att sociala medier endast utgör en del av barns digitala miljöer och att flera av de risker som identifieras även förekommer i andra

Stiftelsen Allmänna Barnhuset
Döbelnsgatan 50
113 52 Stockholm
Org.nr: 802000-1072

Tel: +46 8 679 60 78
Fax: +468 611 38 41
info@allmannabarnhuset.se
www.allmannabarnhuset.se

sammanhang. Om lagstiftningen inte kombineras med andra insatser finns en risk att reformen skapar en falsk trygghet och uppfattning hos både vuxna nära barnen och beslutsfattare om att barn under 15 år är ”skyddade”. Vidare bör erfarenheter från länder som redan har infört eller är på väg att införa motsvarande regleringar följas systematiskt för att kunna bedöma om åldersgränser leder till ökad trygghet och minskad utsatthet för barn.

Barn som utsätts för kränkningar, våld och övergrepp online känner ofta skam- och skuldkänslor och undviker att berätta om sina erfarenheter. Det finns en väsentlig risk att lagförslaget och det faktum att man gjort något olagligt genom att befinna sig på sociala medier ytterligare förstärker dessa känslor. Detta kan försvåra barns möjligheter att få stöd och hjälp genom att man i ännu mindre utsträckning väljer att berätta om sina erfarenheter och söka hjälp.

13 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Utredningens förslag

Den nya lagen ska träda i kraft den 1 januari 2028.

Utredningens bedömning

Det finns inte behov av särskilda övergångsbestämmelser.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset avstår från att kommentera förslaget.

Samlad bedömning

Stiftelsen Allmänna Barnhuset delar utredningens ambition att stärka barns skydd i digitala miljöer. Med utgångspunkt i det nuvarande underlaget anser Stiftelsen Allmänna Barnhuset att det är inte är klarlagt att en ny lagstiftning om åldersgräns i sociala medier kommer att ha avsedd effekt, samtidigt som vi ser risker med införandet. Stiftelsen välkomnar därför att frågan om en nationell åldersgräns för barns tillgång till sociala medier analyseras vidare i slutbetänkandet och efterlyser särskilt att utredningen för en direkt dialog med barn och unga.

I beredningen av remissen har Åsa Lundström Mattsson och Amanda Nåtman deltagit.

2026-10-08

Stiftelsen Allmänna Barnhuset
Döbelnsgatan 50
113 52 Stockholm
Org.nr: 802000-1072

Tel: +46 8 679 60 78
Fax: +468 611 38 41
info@allmannabarnhuset.se
www.allmannabarnhuset.se

Beatrice Ask

Ordförande

Susanne Björk

Tf. generalsekreterare

Stiftelsen Allmänna Barnhuset
Döbelnsgatan 50
113 52 Stockholm
Org.nr: 802000-1072

Tel: +46 8 679 60 78
Fax: +468 611 38 41
info@allmannabarnhuset.se
www.allmannabarnhuset.se